

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 2. Utrùm lex Mosaica fuerit perfecta, an imperfecta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

qui Moyſi loquens dicebat: *Ego ſum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Aegypti*, loquebatur, non in propria perſona, ſed in perſona Dei, quem repræſentabat, tanquam legatus ejus.

RESPONSIO II.

Tota lex Moſaica, ab Exodo uſque ad Deuteronomium incluſivè, à Deo immediatè lata eſt.

Prob. Nam 1. cap. 20. Exodi, ſic tradi incipit lex Moſaica: *Locutusque eſt Dominus cunctis ſermones hos: Ego ſum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Aegypti, de domo ſervitutis. Non habebis Deos alienos coram me*, &c. 2. Cap. 21. ſic præcepta judicialia tradi incipiunt: *Hæc ſunt judicia, quæ propones eis: Si emeris ſervum hebraum, ſex annis ſerviet tibi*, &c. 3. C. 27. præcepta cæremonialia inchoantur ſic: *Locutusque eſt Dominus ad Moyſen, dicens: Loquere filiis Iſrael, ut tollant tibi primitias*, &c. 4. Cum traduntur præcepta ſive moralia, ſive judicialia, aut cæremonialia, identidem repetuntur, & inculcantur verba illa, *Hæc dicit Dominus, Locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens*. Ergo, &c. Dixi autem, ab Exodo uſque ad Deuteronomium incluſivè, nam poſtea quædam præcepta autoritate humana addita fuerunt de celebrando feſto Phurim, Eſther. c. 9. & de feſto Scenopægiæ, lib. 2. Machab. c. 1.

Obj. illa Chriſti verba Marth. c. 19. *Moyſes ad duriciam cordis veſtri permiſit vobis dimittere veſtras uxores: ab initio autem non fuit ſic*. R. Judæis libellum repudiij permiſit Moyſes, non ut conditor legis, ſed ut promulgator. Per libellum enim repudiij Judæis concedebatur poteſtas reſcindendi prius matrimonium, & novum contrahendi; quam poteſtatem nulla auctoritas creata concedere poteſt.

RESPONSIO III.

Lex Moſaica à Deo lata eſt ſoli populo Judæorum.

Prob. ex Script. Nam 1. Deuteron. c. 4. dicitur: *Quæ eſt alia gens ſic incluta, ut habeat cæremonias, juſtaque judicia, & univerſam legem*? 2. Apoſtolus Rom. c. 9. loquens de Judæis, ſic ait: *Quorum adoptio eſt filiorum, & gloria, & teſtamentum, & legiſlatio*. Ergo, &c. Ex hiſ.

Nota. Lex Moſaica ſolos Judæos obligavit: lex enim non obligat, niſi eos quibus lata eſt. Unde gentiles non obligabantur lege Moſaica, quamvis obligarentur lege naturali, & nunc obligentur lege gratiæ; quia hæc utraque lex univerſis hominibus lata eſt. Hinc gentiles ſalvari poterunt ſine obſervatione legis Moſaicæ, licet non potuerint ſalvari ſine obſervatione legis naturalis, & nunc non poſſint ſalvari ſine obſervatione legis evangeliæ.

Potèd quamvis gentiles lege Moſaica non obligarentur, poterant tamen adjungere ſe populo Judæorum, & legi Moſaicæ ſe ſubjicere, juxta illud Exodi c. 12. *Si quis peregrinorum in veſtram voluerit tranſire coloniam, & facere phaſe Domino, circumcidetur prius omne masculinum ejus, & tunc ritè celebrabit, eritque ſicut indigena terre*. Quicumque autem ex gentilibus circumcidebatur, ad totius legis obſervationem tenebatur, juxta illud Apoſtoli Gal. c. 5. *Teſtifi- cor omni homini circumcidenti ſe, quoniam debitor eſt univerſæ legis faciendæ*. Et verò plures ex gentilibus populo Judaico aggregatos fuiſſe, & legem Moſaicam recepiſſe, conſtat ex lib. Eſther cap. 8. ubi dicitur: *Plures alterius gentis & ſectæ, Judæorum religioni & cæremoniis jungebantur*.

Quæſ. quodplex fuerit præceptum legis Moſaicæ? R. præcepta legis Moſaicæ triplicia fuiſſe, nempe moralia, cæremonialia, & judicialia, quæ in Scriptura ſignificantur nomine præceptorum, cæremoniarum, & judiciorum. Præcepta moralia ſunt ea, quæ materiam legis naturalis continent, qualiæ ſunt ea omnia, quæ continentur in Decalogo, excepta Sabbati determinatione. Præcepta cæremonialia dicuntur ea, quæ continent inſtitutionem ſacramentorum, ſacrificiorum, & aliarum circa cultum divinum obſervantiarum. Præcepta denique judicialia

ſunt ea, quæ ſtatuant illa, quæ ad reipublicæ regimen politicum, & pacem ac juſticiam cum proximo ſervandam pertinent.

Quæſ. quis finis fuerit & quodplex legis Moſaicæ?

R. Triplicem habuit finem lex Moſaica. Primus & proximus ac immediatus fuit, per præcepta moralia, in iis quæ ad naturalem rectitudinem neceſſariam ad vivendum conformiter ad naturam rationalem; per præcepta cæremonialia, in iis quæ ad cultum divinum; & per præcepta judicialia, in iis quæ ad regimen politicum ſpectant, dirigere populum Judaicum.

Secundus finis, & principalis à Deo intentus, fuit ſpiritualis ac ſupernaturalis populi Judaici felicitas, tum in hac vita per ſanctitatem morum, juxta illud Pl. 18. *Lex Domini immaculata, convertens animas*; tum in altera, juxta illud Luc. c. 10. *Hoc fac, & vires*, vita ſcilicet æterna, de qua Chriſtus à legiſperito interrogatus.

Tertius denique finis fuit gloria Chriſti, ad quem venturum lex Moſaica disponebat, juxta illud Apoſtoli Rom. c. 10. *Finis legis Chriſtus*, & quem magna ex parte præfigurabat per præcepta cæremonialia, & multa judicialia, juxta illud ejuſdem Apoſtoli Hebr. c. 10. *Umbram habens lex futurorum bonorum*.

Quæſ. quanam fuerint effectus legis Moſaicæ?

R. Effectus legis Moſaicæ fuerunt, 1. populum Judaicum dirigere in iis quæ pertinebant ad honeſtatem naturalem neceſſariam, ad cultum divinum, & ad regimen politicum. 2. Procurare ſpiritualem & ſupernaturalem ejuſdem populi felicitatem, tum in hac vita per morum ſanctitatem, tum in altera per æternam beatitudinem. 3. Disponere ad Chriſtum venturum, illumque præfigurare. 4. Obligare ad ea quæ præcipiebat, vel prohibebat. 5. Aliqua permittere, ut libellum repudiij, pluralitatem uxorum, &c. 6. Irritare aliquos actus, ita ut validi eſſe non poſſent, ut quod non niſi ex tribu Levi conſtitui poſſet ſacerdos. 7. Conſtituere præmia, vel pœnas, ſive temporales, ſive etiam ſpirituales, v.g. quædam irregularitates, & immunditiæ legales.

ARTICULUS II.

Utrum lex Moſaica fuerit perfectæ, an imperfectæ.

RESPONSIO I.

Lex Moſaica non fuit imperfecta poſitivè, ſeu non fuit mala & injuſta, ſed bona & ſancta. Eſt contra Manichæos.

Prob. 1. Ex Scriptura, in qua de lege Moſaica dicitur Pl. 18. *Lex Domini immaculata, convertens animas*: & ad Rom. c. 7. *Lex quidem ſancta, & mandatum ſanctum, & juſtum, & bonum*. 2. Ratione. Lex illa non potuit non eſſe bona, ſancta & juſta, quæ lata fuit à legiſlatore ſummè bono, ſancto & juſto. Atqui lex Moſaica lata fuit à legiſlatore ſummè bono, ſancto & juſto: nam lata fuit à Deo, de quo Job cap. 34. dicitur: *Nullus ei ſimilis eſt in legiſlatoribus*. Ergo, &c.

Obj. 1. Script. Dicitur Ezech. cap. 20. *Dedi eis præcepta non bona, & judicia, in quibus non vivunt*. Rom. cap. 5. *Lex ſubintravit, ut abundaret delictum*. 2. Cor. cap. 3. *Littera occidit, ſpiritus autem vivificat*. Hebr. cap. 8. *Si illud prius (teſtamentum) culpa vacaret, non utique ſecundi locus inquireretur*. Actor. cap. 15. *Quid tentatis imponere jugum ſuper cervicem diſcipulorum, quod neque nos, neque patres noſtri portare potuimus*?

R. ad 1. Præcepta illa non bona, de quibus loquitur Deus, non ſunt præcepta Moſaica, ſed præcepta ab hominibus data, quæ nimirum Deus petmilerat ab hominibus imponi Judæis in pœnam violatæ legis Moſaicæ. Ad 2. Apoſtolus hoc loco & aliis ſimilibus, nihil aliud vult, quam legem Moſaicam oſtendiſſe, & prohibuiſſe peccata, unde occasione, non data, ſed

sed accepta, exarsit in hominibus desiderium rerum prohibitarum, & ita contra intentionem legis & legislatoris peccata multiplicata fuerunt. *Ad 3.* Littera, seu lex Mosaica occidit occasionaliter, seu occasione, non data, sed ab hominibus propter cordis pravitatem accepta. *Ad 4.* Apostolus ibi per culpam intelligit defectum negativum, seu impotentiam legis Mosaicæ ad sanctificandos homines ex propriis. Eodem sensu ead. epist. c. 7. sic loquitur: *Reprobatio quidem fit precedentis mandati propter infirmitatem ejus & inutilitatem.* *Ad 5.* Apostolus ibi tantum cum exaggeratione quadam ostendit gravitatem & difficultatem legis Mosaicæ, ut à sententia deterreat eos, qui gentes recens ad fidem conversos circumcidi & legem servare volebant.

Obj. 2. Lex Mosaica multa permittebat rationi repugnantia, nempe odium inimicorum, oculum pro oculo & dentem pro dente erueret, uxorum pluralitatem, usuram erga alienigenas, & libellum repudii. *R. ad 1. neg.* Imò Levit. c. 19. expresse prohibetur inimicorum odium: dicitur enim: *Non quaras ultionem, nec memor eris injuriæ civium tuorum.* Cum autem Christus ait Matth. c. 5. *Audistis, quia dictum est antiquis: Diliges proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum,* nihil aliud significat, quam hæc verba, *& odio, &c.* à quibusdam legis corruptoribus, ex proprio sensu & ex prava interpretatione addita fuilicet. Et verò verba hæc, *Odio habebis inimicum tuum,* nullibi Scriptura vetus habet.

Ad 2. Lex talionis fuit quidem severa, at non fuit injusta, nec eam Christus Matth. c. 5. damnat, sed solum abrogat, & suaviorem instituit. *Ad 3.* Deus, ut supremus corporum Dominus, Judæis permittere potuit, ut plures simul uxores haberent. *Ad 4.* Deus, ut supremus bonorum omnium temporalium Dominus, Judæis potuit permittere, ut aliquid ab alienigenis supra sortem acciperent. *Ad 5.* Deus ut auctor naturæ, cui jura omnia matrimonii subjacent, permittere potuit, ut certis de causis matrimonii contrahum rescinderent Judæi.

RESPONSIO II.

Lex Mosaica fuit imperfecta negativè, & comparativè, hoc est, minus perfecta, quam lex evangelica.

Prob. 1. Fuit minus perfecta ex parte causæ efficientis: nam utraque sic à Deo immediatè lata est: ut vetus per hominem putum, nempe Moysen, nova verò per Christum Deum & hominem ab eo lata sit. De hac differentia loquitur Apostolus Hebr. cap. 2. & 3.

2. Minus perfecta fuit ex parte eorum quibus lata est; lata enim est Judæis tantum; unde gentiles non obligabat, quamquam, si vellent, possent illi se submittere. At lex Evangelica pro universo orbe lata est, juxta illud Matth. c. ult. *Euntes docete omnes gentes.* Unde sic obligat omnes homines, ut nemo salvari possit sine illius observatione.

3. Minus perfecta fuit ex parte durationis: non enim lata est, nisi ad tempus, nempe usque ad adventum Christi, juxta illud Apostoli Gal. cap. 3. *Lex propter transgressiones posita est, donec veniret semen (Christus).* Lex paedagogus noster fuit in Christo, ut ex fide justificemur. At ubi venit fides, jam non sumus sub paedago. At lex Evangelica duratura est usque ad mundi finem, juxta illud Christi Matth. c. ult. *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi.* Unde non est alia lex post Evangelicam legem instituenda.

4. Minus perfecta fuit ex parte materiæ, quatenus lex Evangelica, 1. præter præcepta moralia, quæ sunt juris naturalis, & quibus proinde non potest non teneri creatura rationalis: pauca alia continet; unde illud Christi Matth. c. 11. *Jugum meum suave est, & onus meum leve.* At lex Mosaica, præter præcepta moralia, continebat quàm plurima alia cæremonialia & judicialia, observatu difficilissima, ut testatur Petrus Apostolus Actor. c. 15. 2. Lex Evangelica præcipit aliqua longè perfectiora; nempe fidem explicitam Tri-

nitatis & Incarnationis pro omnibus adultis, oblationem sacrificii longè præstantioris omnibus Mosaicis sacrificiis, & usum Sacramentorum longè excellentiorum, quippe quæ gratiam non modò significant, ut sacramenta Mosaica, sed etiam ex opere operato conferunt. 3. Dat consilia excellentis perfectionis, ut castitatis, paupertatis, &c. quæ non dedit lex Mosaica.

5. Fuit minus perfecta ex parte efficaciæ: nam non dabat gratia ex propriis, sicut dat lex Evangelica, nec ejus sacramenta conferebant gratiam, sicut conferunt Sacramenta legis Evangelicæ, sed significabant tantum: unde ab Apostolo Gal. c. 4. appellantur *infirma & egena elementa*: nec peccata expiare, aut veram justitiam conferre poterat, sicut potest lex Evangelica: unde Hebr. c. 7. dicitur ab Apostolo fuisse reprobata *propter infirmitatem & inutilitatem*: nec in ea dabatur gratia cum tanta abundantia propter Christum venturum, quantum datur in lege Evangelica post Christi adventum: unde illud Joan. c. 1. *Lex per Moysen data est: gratia & veritas per Jesum Christum facta est.* Nec denique introducebat in cælum, quod clauum erat, nondum perlato per Christi mortem & sanguinem hominum redemptionis prætio; quod cum jam sit perlato, lex Evangelica in cælum homines introducendi potestatem habet.

6. Fuit minus perfecta, quia magis fuit lex timoris quam amoris, & magis servilis quam filialis. Lex verò Evangelica est lex amoris & filiorum, juxta illud Apostoli Rom. c. 8. *Non accepistis spiritum servitutis iterum in timore, sed accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba, Pater.* Et verò, ut dicit hic S. Thom. q. 91. a. 5. in O. lex vetus ad mandatorum observantiam inducebat *timore poenarum*, qui modus inducendi servorum proprius est. *Lex autem nova facit hoc per amorem, qui in cordibus nostris infunditur per gratiam Christi, quæ in lege nova confertur, sed in lege veteri figurabatur.* Induci autem per amorem ad observanda præcepta, proprium filiorum est. Rectè igitur S. Augustinus hoc loco à S. Thoma laudatus, lib. contra Adamantium cap. 7. ait: *Brevis differentia est legis & Evangelii timor & amor.*

ARTICULUS III.

Utrum, & à quo, & quando abrogata sit lex Mosaica.

RESPONSIO I.

Lex Mosaica abrogata est.

Prob. 1. ex Scriptura veteri, in qua legis Mosaicæ abrogatio manifestè prænunciatur, Hier. c. 31. his verbis: *Ecce dies venient, dicit Dominus, & feriam domui Israel, & domui Juda fœdus novum, non secundum pactum quod pepigi cum patribus eorum. Sed hoc erit pactum, quod feriam cum domo Israel post dies illos, dicit Dominus, dabo legem meam in visceribus eorum.* Sic autem ad hæc verba loquitur Apostolus Hebr. c. 8. *Dicens novum, veteravit prius, in prænuntiatione scilicet, quod autem antiquatur, & senescit, prope interitum est.*

Prob. 2. ex nova Scriptura, in qua legem veterem abrogatam esse manifestè docet Apostolus, 1. ad Gal. c. 3. *Lex, inquit, paedagogus noster fuit in Christo. At ubi venit fides, jam non sumus sub paedago.* 2. Hebr. cap. 7. *Reprobatio, inquit, fit precedentis mandatis, propter infirmitatem ejus & inutilitatem.* Unde cum aliquando in Scriptura lex Mosaica, & ejus cæremoniæ dicuntur æternæ, non sic dicuntur, quia in æternum duratura erant, sed quia institutæ fuerunt ad tempus longissimum, & sine certo termino in eorum promulgatione definito.

RESPONSIO II.

Lex Mosaica abrogata est non solum quoad præcepta cæremonialia & judicialia, sed etiam quoad moralia.

Prob.